

След обявяването на частичната руска мобилизация през ноември 1876 г. и в отговор на окръжно писмо № 222 на БЦБО, клоновете пристъпват тайно към направата на списъци по предложената им примерна форма на всички, които при първо повикване са готови да се включат в редовете на една бъдеща българска войска.³ В началото на следващата 1877 г., със средства, събрани от емиграцията и суми, получени от българина на руска служба и председател на Кишиневското българско дружество Ив. Ст. Иванов /Калаянджи/, от една страна, и от почетния председател на Обществото и представител на руските славянски комитети Вл. С. Йонин, от друга,⁴ те участвуват в издръжката на българските емигранти - хъшове. В някои от дружествата в Бесарабия продължава събирането на помощи за пострадалите след Априлското въстание сънародници в България.⁵

Със съсредоточаването на руските войски към Кишинев "младите" активизират дейността си. "Да се бориме с най-голяма храброст с нашия петвековен враг" - призовава издаваният от тях в Болград в. "Български глас"⁶ "Вчера получих депеша от Иванов. Утре изпращам в Кишинев 100 души. Изглежда, че се започва сериозно дело" - пише на 3 април 1877 г. до К. Цанков в Букурещ касиерът на Болградското благотворително общество П. Фитов.⁷ Същия ден в писмо до Букурещ намиращият се в Болград подпредседател на БЦБО Ол. Панов съобщава, че героят от Панагюрище Ив. Соколов щял да върви с около 12 момчета в Кишинев.⁸ От друго писмо, изпратено няколко дни по-късно, се узнава, че последният действително заминава за споменатия град с "партия" от 53 доброволци⁹ и с това бележи началото на организираното изпращане на групи желаещи за постъпване в Българското опълчение.

На 10 април с.г. Болградското общество, с наскоро подновено ръководно тяло под председателството на В. Василев, излиза в "Български глас" с възвание към българското население в Бесарабия за събиране на средства за войската. "Нашата помощ - пише във възванието - не ще бъде милост, но длъжност, която трябва да има всеки честен човек към отечеството."¹⁰ На свой ред, излизащият по това време в Гюргево под редакцията на члена на БЦБО Ст. Стамболов, в. "Нова България" публикува анонимна дописка, с която съобщава, че в Кишинев са се стекли всички български доброволци и че от тях ще бъдат формирани полкове под названието "отмъстителни", в които се включват и всички български офицери на служба в руската армия.¹¹

В дните около обявяването на войната местните общества са в постоянна връзка с Букурещ. Те подкрепят възванието на БЦК /както се именува в документа БЦБО/ към българския народ и изразяват становища по въпроса за изработване на благодарствен адрес до руския император по повод предстоящото му идване в Кишинев. За съжаление, за писмените обяснения, които БЦБО дава на своите филиали във връзка с решението от 14 април за прекратяване на своята дейност няма данни, но както е видно от някои документи, техните членове изпълняват направената препоръка и се предоставят в разпореждане на руското командване.¹²

Особено оживена е кореспонденцията с Букурещ на Болградското благотвори-